

Motion till riksdagen 2021/22:1447

av **Boriana Åberg (M)**

Statistiken om svenskarnas konsumtion av alkohol, tobak och spel

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samla ansvaret för all statistik om konsumtionen av alkohol, tobak och spel på en och samma myndighet samt låta den statistiken ingå i Sveriges officiella statistik och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Alkohol, tobak och spel orsakar stora kostnader för samhället, samtidigt som de har ett värde för konsumenterna. För att kunna fatta genomtänkta, väl avvägda och balanserade politiska beslut som berör dessa områden krävs som i alla sammanhang välunderbyggda faktaunderlag. En mycket viktig komponent i detta är tillförlitlig statistik. År 2019 gjordes en ESO-rapport om politiken inom områdena alkohol, tobak och spel (Rapport till expertgruppen om studier i offentlig ekonomi 2019:2) med syfte att undersöka den samhällsekonomiska effektiviteten av de politiska åtgärder som används för att styra konsumtionen inom ovan nämnda områden. (ESO är en självständig expertgrupp som sorterar under Finansdepartementet). Rapporten utmynnade i en del förslag, bl. a. att det skulle tas ett samlat grepp om statistiken avseende konsumtionen av alkohol, tobak och spel.

I dag är det de tre myndigheterna SCB, Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten som ansvarar för uppgiftsinsamlingen. Detta leder till såväl dubbelarbete som bristfällig statistik, då ingen har ansvar för att ta ett samlat grepp. Till exempel saknas i dag uppgifter om konsumtionen av alkohol, tobak och spel via alternativa kanaler som egenimport, hembränning och illegal införsel. För att uppskatta denna konsumtion och kunna göra en någorlunda säker och tillförlitlig bedömning krävs djupa kunskaper och avancerad statistisk metodik.

Något som är mycket problematiskt med nuvarande ordning är att man använder sig av källor som p g a bristande objektivitet, eller begränsat statistiskt underlag, inte kan betraktas som tillförlitliga och trovärdiga. Som exempel kan nämnas att den ideella organisationen Centraförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, med tydliga särintressen inom området, ansvarar för delar av statistiken om alkohol och tobak. Eller att det på Systembolagets hemsida fanns till den 28 augusti 2020 en sammanställning av svenskarnas alkoholvanor vars källa var en enskild mottagning i Stockholm (Riddargatan 1, Mottagningen för Alkohol och Hälsa) som arbetar med människor som överkonsumerar alkohol.

Ansvar för insamlande, bearbetning och tillhandahållande av statistik inom nämnda områden borde mot bakgrund av vad som ovan anförts samlas på en hand. Mycket talar för att SCB är den myndighet som är mest lämpad för ändamålet.

Boriana Åberg (M)